

IX.4 – עיון בתפילת דניאל (פרק ט')

<p>2. שמות ל"ד (ו) ויקרא יקוקא יקוק אל רחום וחנון ארך אפים ורחמים ורחמים ורחמים --- (ז) נצר חסד לאלפים --- נשא עון ופשע וחסאה ונקה לא ינקה - פקדא עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רביעיים ---- : <i>"Hashem, Hashem, a merciful and gracious God, slow to anger, abundant in steadfast kindness, Who keeps kindness to the thousandth generation, Who forgives iniquity, crime and sin, but Who does not totally acquit, reckoning the sins of the fathers upon the sons and the sons' sons to the third and to the fourth generation.</i></p>	<p>1. שמות כ' (ה) ...כי אנכי יקוק אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רביעיים לשנאי : (ו) ועשה חסד לאלפים - לאהבי ולשמרי מצותי : <i>for I am Hashem your God, a jealous God, who reckons the sins of the fathers upon the sons to the third and fourth generation of My enemies, and does kindness to the thousandth generation of those who love Me and keep My commandments.</i></p>
---	---

Devarim 10

(17) For Hashem your God, He is God of gods, and Lord of lords, the great God, the mighty, and the awesome, who does not show partiality or take reward. (18) He executes justice for the fatherless and widow, and loves the foreigner, to give him food and clothing.

Megillah 31a

Rabbi Yohanan said: Wherever you find the might of the Holy One, Blessed be He, you also find His humility. Evidence of this fact is written in the Torah, repeated in the Prophets, and stated a third time in the Writings.

It is written in the Torah: "For the Lord your God is the God of gods and the Lord of lords" (Deuteronomy 10:17), and it is written immediately afterward: "He executes the judgment of the fatherless and widow" (Deuteronomy 10:18)

It is repeated in the Prophets: "For thus says the High and Lofty One that inhabits eternity, Whose name is sacred" (Isaiah 57:15), and it is written immediately afterward: "In the high and holy place I dwell with him that is of a contrite and humble spirit..." (Isaiah 57:15).

It is stated a third time in the Writings, as it is written: "Extol Him Who rides upon the clouds, Whose name is the Lord" (Psalms 68:5), and it is written immediately afterward: "A father of the fatherless, and a judge of widows" (Psalms 68:6).

3. דברים י'

(יז) כי יקוק אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול הגבור והנורא - אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד : (יח) עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה :

4. מגילה דף לא.

אמר רבי יוחנן : כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקדוש ברוך הוא, אתה מוצא ענוותנותו. דבר זה כתוב בתורה, ושנוי בנביאים, ומשולש בכתובים. כתוב בתורה : "כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים", וכתוב בתורה : "עושה משפט יתום ואלמנה". שנוי בנביאים : "כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש וגו'", וכתוב בתורה : "ונאת דפא ושפל רוח" משולש בכתובים, דכתוב : "סולו לרוכב בערבות בנה שמו", וכתוב בתורה : "אבי יתומים ודיין אלמנות".

<p>7. נחמיה ט:לב ועתה אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שומר הברית והחסד אל ימעט לפניך את כל התלאה אשר מצאתנו למלכינו לשרינו ולכהנינו ולנביאינו ולאבותינו ולכל עמך מימי מלכי אשור עד היום הזה : <i>Now therefore, our God, the great, the mighty, and the awesome God, who keeps covenant and loving kindness, don't let all the travail seem little before You, that has come on us, on our kings, on our princes, and on our priests, and on our prophets, and on our fathers, and on all Your people, since the time of the kings of Assyria to this day.</i></p>	<p>6. ירמיהו לב:יח עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אל חיק בנייהם אחריהם האל הגדול הגבור ה' צב-אות שמו : <i>who shows loving kindness to thousands, and recompense the iniquity of the fathers into the bosom of their children after them; the great, the mighty God, Hashem of Hosts is His name;</i></p>	<p>5. דניאל ט:ט אנא א-דני האל הגדול והנורא שמר הברית והחסד לאהבי ולשמרי מצותי : <i>And I prayed to Hashem, my God, and made confession, and said, "O Hashem, the great and awesome God, who keeps covenant and mercy with those that love You and keep Your commandments.</i></p>
---	---	---

8. תפילת העמידה

בא"י או"א אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :
אתה גבור לעולם א-דני מחיה מתים אתה רב להושיע: מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ...

9. גמ' יומא ט:ט

... דאמר רבי יהושע בן לוי: למה נקרא שמו אנשי כנסת הגדולה — שהחזירו עטרה ליושנה. אתא משה, אמר: "האל הגדול הגבור והנורא".
אתא ירמיה ואמר: גוים מקרקרין בהיכלו, אינה נוראותיו? לא אמר "נורא".
אתא דניאל אמר: גוים משתעבדים בבניו, אינה גבורותיו? לא אמר "גבור".
אתו אינהו ואמרו: אדרבה, זו היא (גבורת) גבורתו: שפובש את יצרו — שנותן ארץ אפים לרשעים. ואלו הן נוראותיו — שאמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות?
ורבנו: היכי עבדי הכי ועקרי תפנתא דתקין משה? אמר רבי אלעזר: מתוך שיודעין בהקדוש ברוך הוא שאמתי הוא, לפיכך לא כוזבו בו.

Yoma 69b

Rabbi Yehoshua ben Levi said: Why are they called the members of the Great Assembly? It is because they returned the crown [of G-d] to its former glory. How so? Moses came and said in his prayer: "The great, the mighty, and the awesome God" (Deuteronomy 10:17).

Jeremiah came and said: Gentiles are carousing in His sanctuary; where is His awesomeness? Therefore, he did not say awesome.

Daniel came and said: Gentiles are enslaving His children; where is His might? Therefore he did not say mighty.

They came and said: On the contrary, this is the might of His might, that He conquers His inclination in that He exercises patience toward the wicked. And this is awesomeness: Were it not for the awesomeness of the Holy One, Blessed be He, how could one people, survive among the nations?

And the Rabbis asked: how could they do this and uproot an ordinance instituted by Moses? Rabbi Elazar said: They did so because they knew of the Holy One Blessed be He, that He is truthful. Consequently, they did not speak falsely about Him.

10. פסיקתא דרב כהנא (מנדלבוים) פיסקא יב - בחדש השלישי

לפי שנראה להן הקדוש ברוך הוא בים כגיבור עושה מלחמה, ונראה להם בסיני כסופר מלמד תנאה, ונראה להם בימי דניאל כזקן מלמד תורה, נראה להם בימי שלמי בחור, אמ' להן הקדוש ברוך הוא לא בשביל שאתם רואים אותי בדמויות הרבה, אלא אני הוא שבים, אני הוא שבסיני, אנכי י"י אלהיך"

11. יחזקאל פרק לו

(טו) ויהי דבריקוק אלי לאמר: (יז) בראדום בית ישראל ישבים על-אדמתם ויטמאו אותה בדרבם ובעלילותם כטמאת הנדה היתה דרבם לפני: (יח) ואשפף חמתל עליהם עלהדם אשר שפכו עליהארץ ובגלוליהם טמאוה: (יט) ואפיץ אתם בגוים ויזרו בארצות בדרבם וכעלילותם שפטתים: (כ) ויבוא אלהגוים אשר-באו שם ויחללו את-שם קדשי באמרו להם עסיקוק אלה ומאצו יצאו: (כא) ואחמל עלשם קדשי אשר חללוהו בית ישראל בגוים אשר-באו שמה: ט
(כב) לכך אמר לביית-ישראל כה אמר אדני יקוק לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אסלשם-קדשי אשר חללתם בגוים אשר-באתם שם: (כג) וקדשתי את-שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כי אני יקוק נאם אדני יקוק בהקדשי בכם לעיניהם: (כד) ולקחתי אתכם מן-הגוים וקבצתי אתכם מפלהארצות והבאתי אתכם אל-אדמתכם: (כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מפל טמאותיכם ומפלגלוליתכם אטהר אתכם: (כו) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתיו את-לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר: (כז) ואת-רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר-בחקל תלכו ומשפטו תשמרו ועשיתם: (כח) וישבתם בארץ אשר נתתי לאבתיתם והייתם לל לעם ואנלי אהיה לכם לאלהים: (כט)

Ezekiel 36

(15) neither will I suffer the shame of the nations any more to be heard against thee, neither shalt thou bear the reproach of the peoples any more, neither shalt thou cause thy nations to stumble any more, saith the Lord God.' (16) Moreover the word of the Lord came unto me, saying: (17) 'Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled it by their way and by their doings; their way before Me was as the uncleanness of a woman in her impurity. (18) Wherefore I poured out My fury upon them for the blood which they had shed upon the land, and because they had defiled it with their idols; (19) and I scattered them among the nations, and they were dispersed through the countries; according to their way and according to their doings I judged them. (20) And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the Lord, and are gone forth out of His land. (21) But I had pity for My holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they came.

(22) Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the Lord God: I do not this for your sake, O house of Israel, but for My holy name, which ye have profaned among the nations, whither ye came.

(23) And I will sanctify My great name, which hath been profaned among the nations, which ye have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the Lord, saith the Lord God, when I shall be sanctified in you before their eyes. (24) For I will take you from among the nations, and gather you out of all the countries, and will bring you into your own land. (25) And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean; from all your uncleannesses, and from all your idols, will I cleanse you. (26) A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give

you a heart of flesh. (27) And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them. (28) And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be My people, and I will be your God. (29) And I will save you from all your uncleannesses; and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you. (30) And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations. (31) Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good; and ye shall loathe yourselves in your own sight for your iniquities and for your abominations. (32) Not for your sake do I this, saith the Lord God, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.

וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל־הַדָּגָן
וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ וְלֹא־אָתְנֹן עֲלֵיכֶם רָעָב: (ל) וְהִרְבִּיתִל אֶת־פְּרִי
הָעֵץ וּתְנוּבַת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֲרַפַּת רָעָב
בְּגוֹיִם: (לא) וּזְכַרְתֶּם אֶת־דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר
לֹא־טוֹבִים וּנְקֻטָּתֵם בְּפִנְיֵיכֶם עַל עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם:
(לב) לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי־עוֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יְקוֹק יְיָדַע לְכֶם בְּוֶשׁוֹ
וְהִפְלַמוּ מִדַּרְכֵיכֶם בַּיַּת יִשְׂרָאֵל: ס